



BARNEOMBUDET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
19/01086-1

Saksbehandler:
Anders Prydz Cameron

Dato:
12. desember 2019

Behov for evaluering av representant- og vergeordningen for enslige mindreårige asylsøkere

Barneombudet har mottatt henvendelser om at representantordningen for enslige mindreårige asylsøkere og flykninger bør evalueres. Meldingene kommer fra ulike kilder, men Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS) og Vergeforeningen er blant de som sterkest uttrykker behov for en slik evaluering. Dagens representantordning ble innført i 2013 og er regulert i utlendingsloven kapittel 11 A. Ordningen er ikke evaluert etter innføringen i 2013.

Flere rapporter viser at representantene løser oppgavene sine på en ulik måte. Rapportene viser at representantene i varierende grad er i stand til å ivareta den enslige mindreåriges interesser og påse at den mindreåriges omsorgsbehov blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte, slik det er forutsatt i utlendingsloven § 98 d:

- FAFO-rapporten «Et trygt sted å vente» (2018) påpeker at representantene løser sine oppgaver svært ulikt, og understreker at dette gjør at oppfølgingen av ungdommenes helsetilbud, skole og omsorg også blir ulik.
- UNICEF har i rapporten «Protected on paper» (2018) problematisert representantenes manglende uavhengighet fra myndighetene og mangel på klare retningslinjer for representantenes arbeid.
- UNHCR-rapporten «This is our view» (2017) beskriver svært varierende kvalitet på arbeidet til representantene. I samtaler med barn har UNHCR fått informasjon om at representantene er vanskelige å nå, at de blir oppfattet som representanter for myndighetene og at de ikke har god nok kunnskap om barna, blant annet deres helsetilstand.

Det er viktig å understreke at det finnes mange gode representanter som gjør en god og viktig jobb for å ivareta interessene og rettsikkerheten til enslige mindreårige. Dersom man ikke sikrer gode rammebetingelser for representantene i form av nødvendige ressurser, regulering og opplæring, risikerer man å miste de mange som legger ned mye godt arbeid i dag.

Internasjonale forpliktelser

Barnekonvensjonen gir enslige mindreårige asylsøkere og flykninger særlig rett til beskyttelse. I konvensjonens artikkel 22 er det understreket at enslige mindreårige skal gis samme beskyttelse som ethvert annet barn som av en eller annen grunn permanent eller midlertidig er berøvet sitt familiemiljø, som fastsatt i denne konvensjon. Dette er utdypet av FNs barnekomité i deres generelle kommentar nr 6 (2005), der det blant annet står følgende om enslige mindreårige asylsøkere og flykningers rettigheter etter artikkel 18 og 20 i

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765



www.barneombudet.no

barnekonvensjonen: «Vergen eller veilederen skal ha den nødvendige kunnskap om omsorg for barn for å sikre at barnets interesser blir ivaretatt, og at barnets rettslige, sosiale, helsemessige, psykologiske, materielle og utdanningsmessige behov blir behørig dekket, bl.a. ved at vergen fungerer som bindeledd mellom barnet og faginstitusjoner/fagpersoner som kan gi barnet den behandling det måtte ha behov for. Institusjoner eller personer hvis interesser kan komme i konflikt med barnets interesser, skal ikke oppnevnes som verge.»

Rapportene fra FAFO, UNICEF og UNHCR peker alle på mangler ved dagens representantordning som tyder på at den ikke alltid er egnet til å sikre at enslige mindreårige asylsøkere får oppfylt helt grunnleggende rettigheter etter barnekonvensjonen – blant annet retten til opplæring, omsorg og helsehjelp.

I lys av barnekonvensjonen og utdypelsen fra FNs barnekomité i generell kommentar nummer 6, er det grunn til å evaluere representantordningen med tanke på om den er egnet til å ivareta våre forpliktelser etter konvensjonen.

Hva bør en evaluering inneholde?

En evaluering av representantordningen bør utføres som et uavhengig forsknings- og utredningsprosjekt. Barn og unges egne meninger må være sentrale i evalueringen. Viktige spørsmål i evalueringen kan for eksempel være:

- Er representantordningen i stand til å ivareta våre forpliktelser etter barnekonvensjonen og andre internasjonale konvensjoner, særlig retten til å bli hørt?
- Er dagens regulering av representantordningen klar nok?
- Er opplæringen representanter får både i starten og fortløpende god nok?
- Er representantene uavhengige nok, eller bør man sikre større uavhengighet gjennom en annen organisering?
- Er klagemulighetene for enslige mindreårige tilgjengelige og gode nok når det gjelder representantordningen?
- Er representantene tilgjengelige nok for de enslige mindreårige? Får representantene betalt for nok kontakt med barnet, også i perioder med lang ventetid?
- Er informasjonen til enslige mindreårige om representantordningen god nok?
- Hva slags støtte mener enslige mindreårige de trenger fra representanten?

Vi håper departementet kan sette i gang en evaluering så snart som mulig, og bidrar gjerne med videre innspill i en slik prosess.

Vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Anders Prydz Cameron
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.